

Tiltak for høyere fødselstall

Fødselstallene i Norge har stupt. Fra 2,38 per kvinne i 1972 til 1,85 i 2012 og videre helt ned til 1,41 i 2022. For å opprettholde befolkningstallet trengs det fødselstall på omtrent 2,1.

I 2020 gjennomførte Institutt for samfunnsforskning en spørreundersøkelse av 7600 norske kvinner og menn mellom 24 og 46 år om familiepolitikk og holdninger til å få barn. Undersøkelsen viste at den viktigste årsaken til at de norske fødselstallene synker er at færre enn tidligere av parene som får to barn velger å få et tredje.

Med tidenes laveste fødselstall per norske kvinne trengs det imidlertid sterkere lut til for å få en ny generasjon med arbeidsfolk for å bygge landet og å ta vare på våre eldre. Vi trenger flere arbeidsfolk i arbeidsfør alder og flere barn. Eldrebølgen gjør at folk født i dag må gå av med pensjon senere, med dårligere utbetalinger og et dårligere helsevesen. Disse utfordringene er sammensatte, men de har en ting til felles, de vil hjelpes av å øke fødselstallene.

Innvandring kan bøte på en del av utfordringene over. Samtidig setter utfordringer på produktivitet og integrering et øvre tak på hvor stor innvandring Norge kan ha.

Å få barn i Norge kommer med en rekke utfordringer på tid, penger, karrieremuligheter, i tillegg til mulige somatiske og psykiske plager, for dem som kan og velger å få barn. Det til tross for at man gjør samfunnet, inkludert dem som ikke kan eller vil ha barn, en stor tjeneste ved å få barn. Hvorfor har man da egenbetaling på barnehage eller SFO/AKS? Det er i realiteten en avgift på å ha barn!

Regjeringen har allerede levert gode tiltak på mange områder for å forenkle livet som forelder. Dette må forsterkes i fortsettelsen.

Derfor vil Senterpartiet fortsette krafttaket for å øke fødselstallene.

Barnefattigdom er et stort problem i Norge og Oslo. Det gir store, negative konsekvenser for enkeltmennesket og samfunnet i form av økt kriminalitet, dårligere helse, dårligere produktivitet, større trygdeutgifter og store forskjeller i samfunnet. Økt barnetrygd i USA halverte barnefattigdommen med et pennestrøk. Satsing på barnetrygd og avskaffing av avgifter på barn i Norge vil kunne gi lignende resultater.

Senterpartiet vil:

- Fjerne egenbetaling på barnehage innen 2030 og SFO/AKS innen 2035
- Gradvis innføre løpende barnehageopptak.
- Se barnehage og SFO under ett ved søskenrabatt. Slik blir barnehage gratis fra tredje barn av selv om de to eldste går på SFO, og man får søskenrabatt på barn nummer to selv om første barn går på SFO.
- Prioritere bevilgningene til Husbanken for å bygge boliger med mer enn tre soverom og flergenerasjonsboliger og gi tilgang på rimeligere boliglån for barnefamilier.
- Doble foreldrefradraget fra dagens nivå innen 2030, justert for inflasjon. Fjerne avkortningen av fradraget fra barn nummer to av.
- Redusere bilavgiftene på biler som kan ha mer enn to baby- eller barnestoler.
- Gjøre prøveørsforsøk gratis.
- Styrke oppfølgingen av kvinner etter fødsel. Flere døgn på barselhotell etter fødsel, økt støtte til amnehjelpen og fjerning av frikortgrensen inntil ett år etter fødsel er aktuelle tiltak.
- Styrke føde- og barseltilbudet over hele Norge.

- Styrke den økonomiske støtten til studenter og andre unge som får barn.
- Gi et bonusinnskudd i folketrygden til den av de foresatte som tar ut mest foreldrepermisjon (f.eks. tilsvarende gjennomsnittlig tapt pensjonsinnskudd)
- Økt tilskudd til kommuner som innfører avlastende tiltak for barnefamilier for å bistå med tidsklemma, f.eks. bedre eller tilrettelagt skolebusstilbud, henting og levering i barnehage, utvidet husmorsvikarordninger, subsidiert vaskehjelp, etc.
- At barnetrygden ikke skattlegges, eller behovsprøves.